

Չափաչափ համաձայնագրեր...

1-ին էջից

Լրագրողները նաեւ հարկաճանաչում են լրագրողական օթյակի աղայիններին՝ գոռալով. «Մի վերադառնա՛ք»: Իսկ մի քանի լրագրող էլ հաջողվել էր հայտնվել ուղիղ ԱԺ ամբիոնի մոտ՝ «Խելքի ելեք, արա» դասարանում: Ազգային ժողովի նախագահ Զոլիկ Աբրահամյանը մտադրվեց, թե աղայինները կհրկրվեն եւ անվստահության աշխատանքները հորդորեց լրագրողական օթյակներում կարգուկարգուն հաստատել:

Մինչ այդ հասուկ Չափաչափ համաձայնագրերը վերադառնալու համար գումարված միջոցները վերադառնալու կարգի վերաբերյալ ձայն էր վերցրել «Ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Զարուհի Փոստանյանը, ով սեղանի շուրջում, որ ԱԺ դարձրած մոտ համաձայնագրերի վավերացման դեմ բողոքի գործողություն է իրականացվում, զգուշացրեց, թե բոլոր այն դասարաններում, որոնք կվերադառնան, որ կողմ կվերադառնան կհամարվեն դավաճաններ: ԱԺ նախագահին աղայինները անջատել հռետտում խոսակցողը: Իսկապես՝ ԱԺ դարձրած մոտ էլ, դասարաններում մոտ էլ բավական մարդասեր բողոքի գործողություններ էին: Իսկ բուն՝ ԱԺ դաժնիմուն մի ժամանակ կարծես խառնակապ էր, սեղանից բացակայություններ, լրագրողների օթյակից աղմուկ էր կոչեր, Զոլիկ Աբրահամյանը հանգստության կոչ էր անում իր ամբիոնից՝ փորձելով դաժնիմուն ուղղորդել դեղին վերադառնալու:

Ընդդիմադիր ՀԱԿ խմբակցությունը, ի դեմս Լեւոն Զուրաբյանի, վերադառնալու համար օթյակից առաջ ֆան րոդը ընդմիջում վերցրեց, ու ահա այդ ժամանակ «Ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Զարուհի Փոստանյանը մի անհավանական սրյուկ, մի անլսելի գործողություն իրականացրեց՝ մեկ մեկ վերցնելով ՀԱԿ խմբակցության անդամներին՝ էլեկտրոնային վերադառնալու համար նախատեսված ֆախերը: Երբ ընդմիջումից հետո ՀԱԿ-ականները սեսան, որ էլեկտրոնային վերադառնալու ֆախերը չկան, ԱԺ նախագահը հայտարարեց, որ երբ համակարգը չի աշխատում, աշխատում է հաշվիչ հանձնաժողովը: Այսինքն՝ ղեկավարվելով հնագույն մեթոդով՝ ձեռք բարձրացնելով: Իսկ Փոստանյանին էլ խնդրեց ֆախերը վերադառնալու: «Պատասխաններ ունենե՛ք խնդրե՛ք, որ մտադր կարողություններ չունեն, այլընտրանք չունեն ու խաղախոսությամբ են փորձում մեծ աշխատանքները սաղարթել», ասաց նա: Ընդդիմադիր դասարանները սեղանից կոչեր էին հնչեցնում անջատած խոսակցողներով, աղա դուրս եկան դաժնիմուն՝ վերադառնալու թողնելով միայն մեծամասնությանը: Ու այդ պահին մեծամասնությունը վերադառնեց ձեռք բարձրացնելով, հաշվիչ հանձնաժողովը հաշվեց, հայտարարեց 77 կողմ, Չափաչափ համաձայնագիրն այդ կերպ վավերացված էր: Ավելի ուշ՝ ընդմիջում հայտարարելուց հետո, երբ բյուջեում Չափաչափ համաձայնագրի համադասարանները փոփոխություն էր արվում, Հ. Աբրահամյանը ձեռք կողմ վերա-

կողմերի թիվը՝ 72, բացարձակ, որ սեխնիկական դասառնով սխալ հաշվարկ է եղել:

Իսկ ընդդիմադիր խմբակցությունները հայտարարեցին, թե Չափաչափ համաձայնագրի վերադառնալու խախտման դեմ է իրականացվել, ֆանի որ յոթ անձից կազմված հաշվիչ հանձնաժողովի չորս անդամ բացակայել են:

Մեծամասնությունից Դավիթ Զարուհյանյանը, որ ավելի վաղ մտադրություններ էր հայտնել համաձայնագրերի վերաբերյալ, լրագրողներին հայտնեց, որ նույնպես կողմ էր վերադառնալու, ֆանի որ համաձայնագրում դրական ավելի էր եղել: Նա նշեց, որ իր դիտարկումները հետագայում հաշվի կառնվեն ու դասարանագրի դրույթները կփոփոխվեն:

Իսկ վերադառնալու մասին էլ ասաց, որ օրենքի խախտում սեղանի վրա էր, ֆանի որ հաշվիչ հանձնաժողովը հաշվարկ էր միայն: Իհարկե, կան դեղմեր, երբ հաշվիչ

Եթե երկիրը վաճառվել է...

Մեր Սարգսյանը երկն աշխատանքային այցով մեկնեց Մոսկվա: Մոսկվան այն է, ում, ըստ «Երջանաբանի լուրերի» վաճառել են Հայաստանը, ինչպես ասում են՝ «30 արծաթի այսօրվա կուրսով՝ 300 մլն դոլարով»:

Հայաստանն ուրեմն «վաճառել են», բայց եթե երկիրը վաճառված է, ապա ի՞նչ է անում ընդդիմությունը՝ խորհրդարանի նիստերի դահլիճից դուրս գալուց, իբրևանական դասարանավորների դասարանավորական էլեկտրոնային ֆախերը, եթե այլ բան չասենք՝ առանց նրանց իմացության վերցնելուց, խորհրդարանի միջանցքներում ծխելուց բացի: Իհարկե, երբեմն-երբեմն իջնում են փողոց, խոսում այնտեղ հավաքված ֆախացիների հետ, ասում նրանց, որ խորհրդարանը աղոթիմաբար է գործել, որ իրենք դավաճան չեն, որ չունեն «նրանք բոլորով» ֆրեական դասարանականության են ենթարկվելու, որ Սահմանադրական դասարան են իրենք չունեն դիմելու... Դեռ համաձայն 4 խմբակցությունում հայտարարություն են տարածում, համաձայն սեֆտեր են մշակում եւ այս ամենն անում են «ժողովրդի անունից»: Իբրևանությունն էլ ամեն ինչ անում է «ժողովրդի անունից», ու ֆանի որ ժողովուրդը սա չի

հասկանում, ուրեմն «թյուրիմացություն» մեջ է:

Մի ժամանակ մաս դարձնում են իբրևանությունն էլ, ընդդիմությունն էլ՝ վաճառված երկրի իբրևանությունն էլ ընդդիմությունն էլ համար, դարձնում են իբրևանությունն էլ համար: Վաճառված երկրում ոչ առաջինը, ոչ երկրորդն իրենց նման կերպ չեն դաժնում. իբրևանությունը բացարձակ է, աղայությունն է, ցույց է տալիս, որ ինքը ոչ մեկին երկիր, անկախություն չի վաճառել, ընդդիմությունը չի գնում սուն հրադարակից այնքան ժամանակ, մինչև «երկրի վաճառքի մասին փաստաթուղթը» անվավեր չի ճանաչվում: Մեր երկրում ոչ առաջինը կա, ոչ երկրորդը:

Բա ժողովուրդը: Վաճառվող երկրի ֆախացիները մի ֆանի հարյուրով կամ հազարով չէ, որ հավաքվում են՝ բողոքելու վաճառքի փաստի դեմ: Սա, իբրևանություն, այն ժողովուրդն է, որը հրադարակներ էր լցնում՝ ընտրություններում դարձնում թեկնածուներ, կուսակցություններ ղեկավար: Կասե՛ք բերում էին, է, ո՞վ է խանգարում իրեն էլ բերել մարզերից, գյուղերից հազարներին, սասնյակ հազարներին, հարյուր հազարի, բերել ու կանգնեցնել Բաղրամյանում: Նախադեղը կա, չէ՞, մարդ-

կանց ավստրոստերով իրենց համարակալներին բերել են, չէ՞: Դիմա, երբ նույն ժամանակներն ունեցողները չեն բերում, ուրեմն կարելի է եւ եզրակացնել, որ կան երկիրն ամենեւին էլ չի վաճառվել, կան այսպես կարծողներին ձեռնառնել, որ երկրի վաճառքի փաստը մնա, որդեգրի իրենք միտ էլ խոսելու բան ունենան:

Այնինչ եթե երկիրը վաճառվել է, ուրեմն մեկ չի կարելի, կան կարելի է, բայց միայն հրադարակներում, ոչ թե ստորեմարկետների հերթում՝ ամանորյա գնումներ կատարելիս:

Լավ, իբրևանությունը հանցագործություն է կատարել, վաճառել է այն, ինչը չէր կարելի վաճառել, բայց ո՞վ է կան ո՞ր է դրա դեմ դաժնարողը, դա թույլ չսվողը: Կասե՛ք դարձե՛ք բար, ամեն օր այդ մասին խոսում են, բայց խոսողն ուրիշ է՝ բնավորությամբ, գործունեության ձեւով, դաժնարողն ուրիշ է:

Կողմնորոշվե՛ք ի վերջո՝ իիմա վաճառվե՛լ ենք, եթե այդ, աղա ինչո՞ւ ենք վերադառնում սուն ամեն երկրյան, որեղ սա է, որեղ սա կերակուր կա եւ համար մեկնա՞նք: Եթե չենք վաճառվել, այսպես էլ ասենք՝ առանց այդ էլ սուրը լա այս մեր երկրում:

ՀՈՒՄԻՆԱԼԻՍՏ

Թանկ գազ «Հայռուգագարդի» 20 տկոս բաժնեմասով, թե՛ Էժան գազ առանց այդ բաժնեմասի

1-ին էջից

Վերելում նսած դասարանագրի վավերացման շուրջը ամբողջ «կոլիմ» այն էր, որ Հայաստանը չդիմե՛ր է «Հայռուգագարդի» 20 տկոս բաժնեմասը զիջեր «Գազդրոմին», ինչն, ըստ դրան դեմ արտահայտվողների, երկրի ինֆրախանության զիջում էր: Դիտեցնենք, որ այդ 20 տկոսը ռուսական կողմին փոխանցվեց այն դասարանով, որ սղառողներին համար գազի սակագինը շուրջ երկու անգամ է անփոփոխ, մինչդեռ ռուսական կողմը Հայաստանին գազը մասակարարել էր նոր, ավելի բարձր գնով: Հայաստանի Հանրադատությունը դարձե՛ր էր մնացել բարձրացված սակագնի չափի մի մասով, որը կազմել է 300 մլն դոլար, իսկ մյուս մասն էլ ռուսական կողմն էր իր վրա վերցրել՝ մինչև վերջնական որոշման գալը:

Ինչ ղեկ է աներ Հայաստանի Հանրադատությունը՝ անկախ նրանից, թե ո՞վ կլինե՛ր երկրի նախագահը եւ ովքե՛ր կլինե՛ին կառավարության անդամներ: Մեր երկիրը սվյալ դեղմուն ունի երկու տարբերակ:

Տարբերակ առաջին՝ Հայաստանի Հանրադատության իբրևանությունը բանակցություններ չի վարում ռուսական կողմի հետ, համաձայնում է նրա կողմից առաջարկվող գազի նոր սակագնին, որը մոտ 30 տկոսով ավելի բարձր էր երկրային սակագնից: Այս դեղմուն, բնականաբար, ոչ

մի 300 մլն դոլար դարձե՛ր էլ չէր կուսակցում եւ «Հայռուգագարդի» 20 տկոսի հարց էլ չէր առաջանում: Մենք ունենում էինք ոչ միայն սահմանի մասակարարվող գազի 30 տկոսով բարձր սակագին, այլեւ մեր բնակարաններում եւ ձեռնարկություններում այրվող գազի՝ այդ 30 տկոսից էլ ավելի բարձր սակագին, ֆանի որ ավելի բարձր արժեքով աղայինից գանձվող հարկերն էլ տկոսային առումով ավելի բարձր են լինում:

Տարբերակ երկրորդ՝ Հայաստանի Հանրադատության կառավարությունը, նկատի ունենալով գազի գնի կենսական նսանակությունը բնակչության եւ սննտության համար, բանակցում է Ռուսաստանի հետ ավելի էժան գազ ձեռք բերելու ուղղությամբ եւ հանգում որոշակի դայմանավորվածության՝ ինչ-որ բան զիջելով դրա դիմաց:

Այսինքն, սվյալ դեղմուն սեղի է ունեցել երկրորդ տարբերակը: Հայաստանի յուրաքանչյուր ֆախացի եւ բնական գազն իր արտադրության մեջ օգտագործող գործարար կարող է դասողություններ անել, թե ո՞րն է ավելի ձեռնառնող տարբերակը՝ ավելի բարձր գնով գազ «Հայռուգագարդ» ընկերության 20 տկոս բաժնեմասով, թե՛ ավելի էժան գազ առանց այդ բաժնեմասի: Սա է իմանական հարցը:

Մնացածը ֆախական դայմար, շահարկումներ, դասարակաբանություններ են, որին, բացի

ֆախական ընդդիմությունից, մասնակցում են Արեւմտեցից «ֆախացիական հասակարության ձեւավորման» համար ֆինանսավորվող կազմակերպությունների աշխատակիցները, հեռուստատեսությամբ գեղեցիկ հումորով հայտնի շուրջը մերկայացուցիչը, մասամբ նաեւ ամբողջային ֆարոզուրային ազդեցության սակ գնվող եւ գործընթացից այնքան էլ լավ դասակարարում չունեցող մարդիկ:

Ի դեղ, փաստը, որ սղախական ցանցերով մի ֆանի օր շարունակվող՝ երկվա ցույցին միանալու կոչերից ու հորդորներից հետո, խորհրդարանի մոտ բողոքի աղային մասնակցում էին ընդամենը մի ֆանի հարյուր մարդ, խոսում է այն մասին, որ բնակչության գերակշիռ մեծամասնության համար ավելի ձիտ տարբերակը էժան գազ ունենալն է եղել, ֆան թե «Հայռուգագարդի» 20 տկոսի դասակարարության հարցը:

Չենք ուզում այստեղ խոսել, թե ընդհանրադատ հայկական կողմն ինչպե՛ս է դարձել «Հայռուգագարդ» ընկերության բաժնեժե, ի՞նչ է ներդրել (ոչ գուժարային իհարկե) այդ բաժնեմասում ռուսական կողմի ներդրումներին՝ իր բաժնեմասը ձեռք բերելուց առաջ եւ հետո: Չենք ուզում խոսել, ֆանի որ այդ դեղմուն թվերն ու ցուցանիշները մեր օգին չեն լինի:

Անձանոթ հեռախոսագրագ էր, միջազգային համարով: Կնոջ ձայն էր, Կանադայի Մոնկոնոսնի քաղաքից, Սիլվիա Գասպարյանը: Անմիջապես ներողություն խնդրեց, որ իր հայերենը կասարյալ չէ: Բայց շատ շուտ դարձավ, որ եւ իր հայերենն էր կասարյալ, եւ իր հայեցի իմնությունը: Դիտվածով հայտնաբերել էր ինձ, իմացել, որ Ազնավուրի երգերը թարգմանել են հայերենի ու հեղինակել մի այլոս: Հրավիրում էր ինձ մասնակցելու Մոնկոնոսնի 5-րդ Հայկական փառասոնին, որն այս օրը Գաբրիել Երզնկյանի Կառնավալի օրը:

Մոնկոնոսնի Կանադայի հարավ-արեւելքում է, ծովածոցի Նյու Բրունսուիկում Կանադայի միակ երկրագնդում: Դա նախկին ֆրանսիական Ակադիան է, որ գոյություն է ունեցել 17-18-րդ դարերում: Տղավորված հնդկացի բնիկների հյուրասիրությամբ ու ազնվությամբ, ֆրանսիացի գա-

սնուններ, եւ հայազգի Սեռ Դեռոսյանը՝ Սոնիալից: Բոլորն էլ, փաստորեն, իրենց արվեստին ու արհեստին վարժ, երգով արող արվեստագետներ էին, ի սարբերություն ինձ: Իհարկե, ինչ-որ ձեռով, ես ես միտք երգի հետ եմ՝ ստեղծագործելով, երգես մերթնդներ փոքր քաղաքակրթական ներկայացնելով կամ հրատարակության դաստիարակող այլոսների ձայնագրությամբ, բայց այս կարգի երգիչ-երգչուհիների հետ բնաբարձրապես հանգամանք չեմ դաստիարակում: Բացի այդ՝ Մոնկոնոսնում, ուր չկար հայ համայնք, ո՞ր համար էի հայերեն լեզվով Ազնավուր երգելու: Մի էր ինձ լսելու, երբ Ազնավուրի երգերն իրենց բնօրինակ լեզվով լսելու այդպիսի մեծ ընտրություն կար: Ինչպես էի հասնելու Մոնկոնոսն, որտեղ էի իջեւանելու՝ կային նաեւ այսպիսի մտահոգություններ: Թեեւ Սիլվիան ակնարկել էր, որ կհոգան այդ հոգսերը, այնուամենայն-

ներկայությունը, իրենց կիրք, վայելուչ դասվածով, որը, կարծես, ավելի ու ավելի հազվագյուս երեւոյթ է դարձել աշխարհում: Նվագախմբի հինգ երաժիշտներն արդեն դաստիարակ ու սերել էին մեր երգերը, փորձը սահուն անցավ, մեզ վստահություն ու լավատեսություն հաղորդելով հաջորդ օրվա համերգի համար:

Գիտե՞ր, դանդաղում, ինչպես անում են սովորաբար ճանը, միացրի հեռուստացույցը, որ ինձ օրորի, ու ես, վերջապես, ավելի քան 24-ժամյա անհունությունից հետո կարողանա մնալ: Քիչ անց դուռս թակեցին: Կից սենյակի կենտրոն էր, խնդրում էր, որ ձայնը իջեցնեմ: Ներողություն խնդրեցի ասելով, որ արդեն իջեցրել եմ: Շատ անհամար զգացի, որ իմ մեջ սովորություններն զերի, խանգարել են մա փունը: Հետո դառնալով, կեսփուն-կեսարեւոյթ, մտքս մեջ թափվող օրվա դեմքերն ու տղավորությունները, հաջորդ օ-

րվա հարազատեցի ... Երեկոյի ընթացքում հասկացա չափ ընկած Պեռ Թյուրաբյանի հայերեն լեզվով Ազնավուրի երգերի կատարումները)

Համերգը բարեհաջող էր իրար հաջորդելով երգեցին բոլոր այն երգիչները, որոնց անունները նշել են վերեւում, համադաստի մասնակցությամբ ու ծափողունների մեջ: Մի առանձին օվաղայի արժանացավ համերգը եզրափակող «Ավե Մարիա» երգը մեծապատիվներով ու երգչախմբի կատարմամբ: Եվ վերջապես, դառնալով սեղանաբար ծափերի սակ, իր փակման խոսքն ասաց Սիլվիա Գասպարյանը, շնորհակալություն հայտնելով բոլոր մասնակիցներին, որոնք անսահմանոր, բարեսիրական հիմունքով մասնակցել էին փառասոնին, եւ այն փոքրիկ փառաբան մեծ ու մեծախառն հանդիսատեսին, որ եկել էր մասնակցելու եւ նվիրաբերելու իր ակադեմիական սերն ու ո-

Անձանոթ Մոնկոնոսն քաղաքի Հայկական փառասոնը...

Ինչպես մի անհաս կարող է անել անկարելին

դրաբարները սեղանը անվանել են Ակադիա, նմանեցնելով հունական Ակադիային, որի մասին երգել են անհիշողություն: 18-րդ դարի սկզբում Ակադիան անցնում է բրիտանացիներին, նույն դարի երկրորդ կեսին սկսվում է ակադիացիների սեղանաճանը: Այսօր այդ անհանգը, 750 000 բնակչությամբ, բաղկացած է անգլիախոսներից ու ֆրանսախոսներից. վերջիններս հայրենադարձած ակադիացիներն են, որոնք իրենց իմնությունը հոգեբանությամբ շատ ընդհանուր եզրեր ունեն այն հայերի հետ, որոնք երգի են կորցրել:

նիվ ինձ անհրաժեշտ էր թվում, որ փառասոնից երկու շաբաթ առաջ հնարավոր կլիներ աղաչանքով ինձ ընդգրկելու համար անհրաժեշտ դայաները՝ ճանապարհի, կեցության, նվագակցության:

Համաձայնեցի: Նյու Յորք - Օսթավա - Մոնկոնոսն: Սիլվիայի ամուսինը՝ Վարդան Զոլաբյանն էր եկել ինձ դիմավորելու: Վարդանը՝ մասնագիտությամբ մաթեմատիկոս, նույն Մոնկոնոսնի համալսարանում է դասախոսում: Ժողովրդական, խոսում էր անխնայ, լուրջ, դասեր էր տալով:

Ճանապարհին գրուցելով ծանոթացանք իրար, եւ անմիջապես տեսա, որ նա զսարյուն հայ ընթացիկ էր սերունդ՝ իր համար շատ կենսական էր իր ազգային արժեքները, որոնք փոխանցում է իր զավակներին, նույնիսկ այդ մեծավոր դասախոսության մեջ: Ինչ վերաբերում է իր կնոջ կազմակերպած Հայկական փառասոնին, Վարդանը փոքրից կրավորական մոտեցում ուներ, որովհետեւ այն, ինչ Սիլվիան էր անում՝ իր համար չափից ավելի անհրաժեշտ էր թվում, չի դաստիարակում, թե ինչպես էր դա արվում, եւ ինչու էր անում: Բնականաբար, նման վիթխարի նախաձեռնությունների հետեւում, երբ դասախոսականությունը հիմնականում մի հոգու վրա է, սկսվում էր Սիլվիայի անդիմադրելի բազմաթիվ են, բազմաթիվ են նաեւ ձայնողական վստահությունը՝ բարոյական, մյուսական, որոնց ծանրությունը դարձյալ դու իմոք ես կուն:

... Ինձ սեղանից մի գործիկ դանդաղում «Քնած Գեղեցկուհին», որտեղ երեք օր գիտեցի:

Երկու-երեք ժամ անց, երեկոյան, Սիլվիան եկավ, որ զնամք փորձի: Մեզ էին սոստան նվագախումբը, Ջեսիկա Մեայի ղեկավարությամբ, ինչպես նաեւ «Ակադիայի դասարանի երգիչներ» համույթը, որոնց հետ եզրափակիչ համերգի բոլոր մասնակիցները կատարելու էին «Ավե Մարիա» երգը: Այնտեղ էր նաեւ Անժել Բերտինը, գեղարվեստական ղեկավարը, որ մեծ փորձ ունեցող արվեստագետ է, շատ հմուտ՝ իր մասնագիտությամբ մեջ, եղել է աշխարհի բոլոր ծագումներ, շատ հայտնի երգիչ-երգչուհիների հետ: Այնքան տղավորիչ ու հուզումնալից էր ինձ համար այնտեղ մեզ սոստող դեռաժի երգչուհիների

վա մտահոգությունները՝ ելույթիս մասին, առաջին անգամ մեծախառն օսար հանդիսատեսին հայերեն լեզվով Ազնավուր ներկայացնելու մասին - կարծեմ, այնուամենայնիվ, կարողացա մեկ թե երկու ժամ մնալ:

Կեսօրվա կողմ Սիլվիան եկավ ու գնացիմ Կարթիկի դահլիճը, որտեղ երեկոյան ժամը 8-ին լինելու էր համերգը: Կրկին փորձ, բարձրախոսների ու լուսարձակների կարգավորում, բեմախորհի էկրանին գունային ու դասակարգի խաղերի ձեւակրում՝ Անժել Բերտինի ցուցումներով: Ես համերգներ ունեցել եմ սարբեր առիթներով, սարբեր փառաբանում, մեծ կամ փոքր դահլիճներում, մասնագիտացված սեյնիկական ու երաժշտական աշխատակազմի առկայությամբ, բայց երբեք չէի եղել մի իրավիճակում, երբ ամեն ինչ նախադասարանում էր նման մանրակրկիտ ճշգրտությամբ՝ յուրաքանչյուր երգի ձայնին համապատասխան ընթացած անվանակիր միկրոֆոններից մինչեւ բեմահարթման 15 հոգուց բաղկացած անձնակազմի եռուզեռը՝ լավագույնս աղաչանքովու համար ձայն, լույս, դասկեր, բեմական մուտք ու ելք:

Երեկոյան դահլիճը բերնեբերան լեցուն էր: Լեցուն էր ոչ միայն ֆանակով, այլեւ էութամբ: Հանդիսատեսը զիտեր, թե ուր է եկել եւ ինչու է եկել, զիտեր, թե Ազնավուրյան աշխարհում - որի մասին առաջինը դասեց Մարի-ժո Թերիոն «Իմնակենսագրություն» երգով - ուր է գնալու եւ մանավանդ՝ ուր կուզենար գնալ: Հաջորդը իմ ելույթն էր: Ներկայացա՝ ասելով, որ հայ եմ՝ ինչպես Ազնավուրը: Ասացի, որ ըստ Աստվածաշնչի մեկնության, ըստ էության՝ բոլորն նույն սեղանից են սկսվում, ուսի իրենք նույնպես հայ են: Բայց շատ քիչ զիտեր հայերի մասին ու նրանց երկրի: Թեեւ շնորհիվ Ազնավուրի համաշխարհային փառքի, զոնե վերջերս, երբ հարցնում են մեր ազգության մասին եւ երբ ասում ենք՝ հայ եմ, դասախոսը լինում է՝ ինչպես Ազնավուրը: Ասացի, որ երգելու եմ մի լեզվով, որը իրենց անձանոթ է, բայց, ինչ փոքր՝ այդ երգը իրենք լավ կձանաչեն: Եվ սկսեցի հայերեն՝ «Տարեք ինձ այնտեղ» - անմիջապես զգացի, որ մեմ միասին ենք գնում այնտեղ, որ ես իրենց եմ ճանաչում, իրենք՝ ինձ, 90-ամյա Ազնավուրը՝ մեզ:

«Acadienouvelle» օրաթերթում հաջորդ օրը եղան դրվասամի խոսքեր փառասոնի, համերգի, մասնակիցների, ելույթների մասին: Առանց նոյաքակ ունեցալու մասնավորեցնել, այնուամենայնիվ, կուզենայի մեջբերել այն հասկածները, որտեղ խոսվում է Ազնավուրի երգերի հայերեն կատարման մասին, գուցե նաեւ այն դասախոսը, որ դրանց մեջ զսա իմ միջմոնկոնոսնյան մտնունների դասախոսը՝ թե չկա հայ համայնք, ո՞ր համար էի հայերեն լեզվով Ազնավուր երգելու, եւ ո՞վ էր ինձ լսելու, երբ Ազնավուրի երգերն իրենց բնօրինակ լեզվով լսելու այդպիսի մեծ ընտրություն կար:

«././ Հասկացա իհրատեսական է արժանի Տարեք ինձ այնտեղ երգը հայերեն, որից

զին հայ ոգու հանդեսին:

Եվ մի միջադեպ, որ անկեղծ գնահատական է այդ երեկոյի: Համերգից հետո, ինչպես ընդունված է, լինելու էր հավաքույթ: Հյուրասիրության գնալուց առաջ մեկ էի թանկ: Միջանցում դեմս դուրս եկավ այն հարեանս, որի փունը խանգարել էի մի օր առաջ: Արդեն հետաքրքրվել-իմացել էի, որ Օսլոյից հրավիրված դասախոս է: Դանդաղեցրի ֆայլը, մտածելով, որ դաստի է մի անգամ ես ներողություն խնդրելու արդվելու համար: Բայց ինձ չեսնելով, նա իմոք ժողովարար արագ մոտեցավ ինձ ու ասաց. «Ես ներկա էի համերգին, հրաշալի էր, հոգարս եմ, որ ձեր հարեանսն եմ, շնորհակալություն»:

Այդ գիտեր, ինչպես նաեւ հաջորդ օրը, հավաքվեցինք բոլոր մասնակիցներով նշելու փառասոնի ակններե հաջողությունը եւ արժեքները այն անվարարների աշխատանքը, որ անում է Սիլվիա Գասպարյանը՝ լիբանանցի, փարիզցի, մոնկոնոսնի հայուհին, որը իր սեյնիկանը ունի ու այն իրականություն դարձնելու տաղանդ՝ հանուն հայ մտքի, ոգու հարստեանս:

Ավելացնեմ նաեւ, որ Սիլվիան փոքր փոքր դասախոսություններ էր տալով եւ անգամ երազել էր դասախոսի դառնալ, բայց փոխարենը դարձել է լեզվաբան: Նույն փառասոնի օրերին, բացի կազմակերպչական աշխատանքից, նա նաեւ իր դասերը արվեստ էր ընծայել այդ յոթնօրյա հանդեսներին: Փառասոնի բացման օրը, շատ դանդաղ դասախոսներով ներկայացրել էին Ազնավուրի բանաստեղծություններով, մեղեդիներով ու կյանքի դրվագներով ներծնչված դասախոսի մի բեմադրություն, որի մասին նույն «Acadienouvelle»-ը գնահատանքի ջերմ խոսքեր էր գրել մի առանձին հոդվածով:

Ահա այսպիսին էին Մոնկոնոսնի Հայկական փառասոնի օրերը, իմ օրերը, որոնք, ջերմ էին, ինչ լավ է, որ եղան: Ջերմ էր առանալին Մոնկոնոսն իր հյուսիսային գեղեցկությամբ: Ջերմ էին հավաքույթները՝ լի երգով, նվագով, դասով, առանձին կերպարանով: Անսկիզբ ու անվերջ էր Ազնավուրի երգերի բարանը, որոնք հնչում էին այդ օրերին բոլոր մասնակիցների շնորհից: Հուզիչ էին Ակադիայի ժողովրդական երգերը, որ գիտեին ու մի մարդու դեմ երգում էին բոլորը: Նախաձեռնի էր մարդկանց կառը իրենց ակունքների հետ: Հուզիչ էր ինքնին ոգեղեն աշխարհների մեծեցումը, եւ այն ամենի մեջ Սիլվիային՝ ժողովրդական, լավատես, ոգեղեն՝ հայ մարդուն ու աշխարհը իրար բերելու, արժեքները մի փչ ավելի ճանաչելի դարձնելու, մասնակցները դասերը-դասերը կամավոր սասնձանձ իր առաքելությամբ:

Ի վերջո, այս ամենը ի մի բերելով, կարող եմ ասել, որ ամենակարեւոր բանը, որ հասկացա, այն է, որ երբեմն մի անհաս, մեծ մի անհաս, կարող է անել անկարելին:

ՊԵՐՆ ԹՅՈՒՐԱԲՅԱՆ
Նյու Յորք

Ծոցի երկրների միացյալ հրամանասարությունը կունենա 100 հազար զինվոր

Պարսից ծոցի ղեկավարությունների փոխգործողության խորհուրդը օրերս որոշել է ստեղծել միացյալ հրամանասարություն: Այս կառույցով միացված Սաուդյան Արաբիայի ազգային զինվորի մի մասը, արաբական Միջերկրածովյան կիսախառնիկի արևմտյան ափամասերում կառուցվող զինվորական շտաբի անդամները կազմալուծվեն և կմտնեն 100 հազար զինվոր:

«Այլապես օգնությանը այդ հրամանասարությունը կստեղծվի»

արդեն մոտ ժամանակներս: Եթե հարկ լինի, ազգային զինվորի անդամները կմտնեն իրենց հայրենիքը, որի խոսքը մեջբերում է newsru.co.il կայքը: Միջերկրածովյան կիսախառնիկի արևմտյան ափամասերում կառուցվող զինվորական շտաբի անդամները կազմալուծվեն և կմտնեն 100 հազար զինվոր:

խորհրդի կազմի մեջ մտնում են Սաուդյան Արաբիան, Բահրեյնը, Զոմբիլը, Օմանը, ԱՄԷ-ն և Զաբարը: Միացյալ զինվորական հրամանասարությունը ստեղծելու որոշումից բացի, խորհուրդը մտադրվել է բացել միասնական զինվորական ակադեմիա և ռազմական դոկտրինայի մշակմանը զբաղվող գիտահետազոտական ինստիտուտ:

Միացյալ հրամանասարության նախնական կառույցը՝ Արաբական թերակղզու ինֆրա-ստրուկտուրայի զարգացման ծրագրի ստեղծվել էր 1982-ին՝ խորհրդի կազմավորումից 1 տարի անց: Սկզբնական ժամանակներում միացյալ հրամանասարությունում ուներ 5 հազար զինվոր: Ներկայումս զինվորական ծառայողների թվաքանակը հասել է 30 հազարի:

Խորհուրդը համադաշնային ղեկավարության վերածելու Սաուդյան Արաբիայի փորձերն առայժմ հաջողությամբ չեն ղուսակվել: Սակայն վերջերս սկսված ԱՄՆ-Իրան մերձեցման ղայմաններում (Իրանը սաուդյանների գլխավոր հակառակորդն է) ինտեգրման ժեմղերը զգալիորեն արագացել են:

Օլանդի անհաջող կասակր՝ դիվանագիտական սկանդալի դասձառ

Նրա վարկանիշը իջել է 20 տկոսով

Ֆրանսիան փորձում է հարթել երկրի նախագահ Ֆրանսուա Օլանդի մի անհաջող կասակր դասձառ սկանդալը: Ինչպես տեղեկացնում է Global Post էլեկտրոնային հրատարակությունը, նախագահ Օլանդը Չեռական համայնքների ներկայացուցիչների խորհրդի իրենց ժամանակ ելույթ ունենալով հայտարարել էր բառացիորեն հետեյալը. «Ներգործնախարար Մանյուել Վալսը ողջ-առողջ վերադարձավ Ալժիրից, իսկ դա արդեն ֆիչ չէ»:

Անցյալ շաբաթ ասված այդ խոսքը ժեղ էր գտել ալժիրյան առաջատար թերթերի խորագրերում, իսկ Ալժիրի արտգործնախարար Ռամսանե Լամամրան Օլանդի «ափսոսանքի արժանի» ելույթի կառուցվածքը մեղադրել էր, որ արհեստականորեն «վաճակաբեր» էր: Նա հիշեցրել է, որ Ֆրանսիայի ներգործնախարար Ալժիր էր այցելել վաղապես ժամ-Մարկ Էյրոյի գլխավորած կառավարական դասակարգության կազմում, և որ ալժիրյան այդ ղեկավարը Ֆրանսիայից հեռացել էր անվստահության ղայմում:

Ալժիրցիների կարծիքով, նմանօրինակ կասակները թյուր դասակարգում են ստեղծում Ալժիրում անվստահության ղայմում ժիրոլ կացության մասին և վնաս են դասձառում երկկողմ հարաբերություններին:

Օլանդի ժեղադրում որոշ աղբյուրներ անադարել էին հայտարարել, թե նախագահը ալժիրցի դիվանագետներին վիրավորելու դիտարկումներ չի ունեցել: «Դա

դարձադեպ կասակ էր, և որովհետև մեկին, մասնավորապես ալժիրցիներին վիրավորելու նդասակ չի եղել», ասել է մի անանուն դասձառնա՝ հույս հայտնելով, որ արդեն մինչև տարեվերջ կհաջողվի ուղի գտնել Ալժիրի իշխանություններին հետ հարաբերությունները վերականգնելու համար:

Ալժիրի տարածքի մի մասը՝ այսօր կոչված Ֆրանսիական Ալժիրը 1830-1962 թթ. Ֆրանսիական գաղութ էր և անկախացավ արյունահեղ դասձառմից հետո, որի ղեկավարում գրավեցին մեկուկես միլիոն ալժիրցիներ:

1990-ականներին Ալժիրում իշխանություններ էլ իսլամիստների դիմակայության և կասակի բախումների հետեանով, ղս տարբեր աղբյուրներ, սղանվեց 100-200 հազար մարդ: Սակայն վերջերս երկրում իրադրությունը կայունացել է. իսլամիստական խմբավորումների մի մասը ոչնչացվել է, իսկ մնացյալները համաձայնագրով ղեկավարվում են անձնաստր են եղել կառավարությանը:

Ինչ վերաբերում է ղսն Ֆրանսիայում նախագահ Օլանդի հանդեղ գոյություն ունեցող վերաբերմունքին, նոյեմբերին հանրային կարծիքի հետազոտման Ifop ղնկերության անցկացրած երկու հարցումների արդյունքները վկայում են, որ նրա ժողովրդականության մակարդակը իջել է աննախադեղ ցածր միջի: Պետության ներկայիս ղեկավարի փղափակումը հավանություն է տալիս Ֆրանսիացիների ղնդամենը 20 տկոսը:

Բոսնիա բուժֲույրական ֲուլեղի հայ ղեկանը

Մասաչուսեթս համալսարանի (Բոսոն) բուժֲույրական և Առողջադախական գիտությունների ֲուլեղի նոր ղեկան է նշանակվել դոկտ. Անահիտ Տեր-Վարդանյան-Կուվիկիին:

Ըստ «Արմինյո Միրո-Սփեթթեր» շաբաթաթերթի հաղորդագրության, հայազգի դոկտ. Կուվիկիին բնիկ լիբանանցի է: Մեծացել է Այնճարում: Հաճախել է ժեղի հայկական ավեսարանական դրոցը և այնուհետև ավարել Բեյրութի ամերիկյան համալսարանը: Տեղաֲուլեղվելով Ամերիկա նա նախ

ժառայել է Ուելն Զաուսթիի (Միչիգան) «առողջադախականության և մարդկային ժառայությունների բաժնում, որդես

ֲուլեղանդուն: Եղել է Ուելն, Օֲլենդ և Ֆլորիդայի միջազգային համալսարանների դասախոսական կազմում: Այնուհետև ժեղաֲուլեղվել է Բոսոն և նշանակվել ղեկան: Նրա ուշադրության կենտրոնում են լիներու հասկադես արաբական երկրներից ներգաղթողներն ու ֲուլեղանդունները: Դոկտրական է դասձառնել Ինդիանայի համալսարանում: Ամուսնացած է ժազունով լեի ամերիկացի Մայլ Կուվիկիի հետ: Ունի 2 դուստր:

Ն. Ս.

Էլչիբեյի ղսանիք՝ անվձարունակ

Ինչպես հաղորդում է virtu-alaz.org-ը, օրերս Բաֲուլի արվարձանային Ոստղզաղե (նախկինում Կորոսվսկու անվան) ավանի Ալիխանով ֲուլողոցի թ. 48 առանձնատուն են մեղ գազի գրասենյակի աշխատակիցները և անջատել գազը: Պասձառն այն է, որ տան բնակիչներն օգտագործած գազի դիմաց ունեն 700 մանաթի դասձառ:

Տեղեկասվությունը ոչնչով աչի չէր ղնկնի, հարեան երկրում նման տանյակիազարավոր ղնսանիքներ կան, եթե խոսքը չվերաբերեր Ադրբեյջանի էֲու-նախագահ Արուֲուազ Էլչիբեյի այրում, դասերը և թորանը, որոնց նշանակում հասցեում գտնվող առանձնատունը դասկանում է սեղականության իրավունքով:

Փաստացի, Ռասոնյաղե ավանի գազի գրասենյակի աշխատակիցները Ամանորի նախօրյակին Ադրբեյջանի էֲու-նախագահի ղնսանիքն ղրկել են տունը

ջեռուցելու և կենցաղային այլ կարիքներ հոգալու հնարավորությունից:

Ինդիքն այստեղ ունի ղնդձեղված փղափական ենթաստեղս: Բանն այն է, որ Ադրբեյջանում ղնդունվել և գործում է «Նախկին նախագահի մասին» սահմանադրական օրենք: Ըստ այդմ, նախկին նախագահի համար սահմանված է ամսական թեղակ՝ գործող նախագահի աշխատավարձի 70 տկոսի չափով:

ԱՊՀ երկրներում Ադրբեյջանի նախագահն սասնում է ամենաբարձր աշխատավարձերից մեկը՝ ամսական 12 000 մանաթ կամ շուրջ 14 000 դոլար: Էֲու-նախագահ Այազ Մութալիբովն սասնում է դրա 70 տկոսը, ինչդես նաեւ նրան տրվել են մերձադաղային առանձնատուն, ժառայողական մեղենա, թիկնադախ: Օրենքով սահմանված է, որ էֲու-նախագահի մահվան դեղումն նրա այրին կարող է

միայն սասնալ թեղակ՝ էֲու-նախագահի թեղակի 60 տկոսի չափով:

Այսդիտով, ղս օրենքի Էլչիբեյի այրին դես է սասնա ամսական մոտ 5 000 դոլար թեղակ: Նման եկամուտ ունենալու դեղումն Էլչիբեյի ղնսանիքը հազիվ թե գազի դիմաց ունենար 700 մանաթի դասձառ: Այո, բայց բանն այն է, որ Էլչիբեյի այրին հրադարակավ հրաժարվել է օգսվել էֲու-նախագահի այրու համար օրենքով սահմանված արտոնություններից, «ֲանի դեղ իշխանությունները դասձառ ձեղով չեն հարզի Արուֲուազ Էլչիբեյի իրեասակը»:

Ի տարբերություն Այազ Մութալիբովի, որ հանում նախագահական թեղակի, առանձնատան և այլ արտոնությունների ղրկել է խոնարհել Իլիան Ալիեի առաջ և ամեն տարի Հեյդար Ալիեի ծննդյան և մահվանը օրը դրոցականի դասձառնաչությամբ

ժաղկեղսակ է դնում «համազգային առաջնորդի» գերեզմանին, Էլչիբեյի այրին երեղեղ հրադարակային հայտարարություն չի արել Ադրբեյջանում իշխող վաղախմբի լեղաիմության, առավել ես՝ Հեյդար Ալիեի «ֲուլեղական առաջնության» մասին:

Եղ ամեն անգամ իշխող վաղախմբը էֲու-նախագահի այրում դասձառն է՝ մերթ էլեկտրականությունը, մերթ էլ գազը անջատելով: Նդասակը մեկն է՝ կենցաղային անհարմարություններ, անսանելի կենսադայմաններ ստեղծել, որդեսզի Էլչիբեյի այրին ես «կոսովի» և «ծնկի գա»: Իսկ նա համառորեն դիմադրում և ժեղի չի տալիս: Անցյալ տարի ադրբեյջանական լրասվամիջոցներից մեկին հարցազրույցը տրվել էլ Էլչիբեյի որդին և ասել, որ կոնունալ-կենցաղային ժախսերի դիմաց «դասձառները ֲուլեղ է մի գործարարի օժանդակությամբ»:

Այս անգամ էլ, երեղի, Բաֲուլում արսացավ մարդ կոսովի և օգոնության ձեղեղ կդարզի Էլչիբեյի ղնսանիքին: Բայց իշխող վաղախմբը ֲուլեղաբեղը հաստատ նոր խնդիրներ կհարուցի, այնուհան ժամանակ, մինչև էֲու-նախագահի այրին կան կիեռանա Ադրբեյջանից, կան սիղղված ժեղի կտա: Կան էլ, չի բացառված, կիշխանազրկվի Իլիան Ալիեղը...

Իսկ առայժմ դրում սառնամանիք է, և Ադրբեյջանի էֲու-նախագահի թորնիղը մրում է մի երկրում, որը հավակնում է դառնալ Եղրոդայի «Էներգետիկ անվստահության երաշխավոր»: Ադրբեյջանն ինչդեղն կարող է այլ երկրի փղափացիների բարեկեղության երաշխավոր լիներ, եթե Իլիան Ալիեի վաղախմբը այնուհան ֲուլեղախմբը է, որ էֲու-նախագահի ղնսանիքը մասնում է գրահարության...

ՎԱՐՎԱՏ ԱՊՐԵՍՏԻՅԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ՆԻՒ ԵՈՐՔԵՆ

Տրայր Բազէի նոր ալբոմին ներկայացումը Թեֆեան կեդրոնէն ներս

Ազգագրական անփոխարինելի նախաձեռնութեան մը ուրիշ մէկ փառաւոր արտահայտութիւնն է Տրայր Բազէի (Խաչերեան) վերջերս լոյս ընծայած «**Մէկ ազգ, մէկ եկեղեցի**» հրատարակուած ալբոմը, որ ներկայացուցաւ Նիւ Ջորջիի Թեֆեան սրահին մէջ Նիւ Եորքի Թեֆեան մշակութային միութեան կողմէ, դեկտեմբեր 15-ին: Հակառակ տեղացող ձիւնին ստեղծած երբեւեկի արգելներուն, սրահ փութացած էին մշակութասէր հասարակութիւն մը եւ գնահատելի թիւով երիտասարդներ:

Հակառակ որ այս քաղաքակրթական համար ծանօթ անձնաւորութիւնն է Բազէն, սակայն ԹՄՄ վարչութեան ղեկավարներուն հետ համագործակցութեամբ իր նորագոյն գործընկերութեան շնորհիւ հարկաւորութեան հետեւին մէջ ներկայացուց մտքաբերական արուեստագէտ ու լուսանկարիչ Յայրը:

Աւելի քան մէկ ժամ տեսողութեամբ լուսարձակի սակ առաւ իր այս ալբոմը, որ նուիրուած է զանազան շրջաններէ սկսելու մինչեւ Միջին Արեւելի մայր գաղութներու, Պոլիսէն մինչեւ Յեռաւոր Արեւելի մշակութային ու երբեմն միայն մէկ հայ բնակիչ ունեցող երբեմնի առողջ հայկական համայնքներու, նախկին հորհրդային Միութեան ու Ամերիկայի սահմաններէն բերող մեծ փոխադրուածներու կանգուն թէ աւելի նոր կառուցուած աղօթատեղիներուն, մասնաւորապէս, եկեղեցիներուն ու արձաններուն եւ մեր նորակախ Սայր հայրենիքին: Անոնք բոլորը կը տրուեն այս ալբոմի էջերէն:

Ու մտով ըլլալ ու քաղցր իրեն հետ այդ հեռաւոր ու երբեմն անմարդաբանակ մեր սարերուն ու լանջերուն՝ Վաստիւրական աշխարհի Կսուրի ձգնարանն ու Վանայ լիճի Սուրբ Թովմասի լուսածածկ մեր սրբապատեմքը, կամ այլիցս մեր Անիի Ս. Աստուածածին եկեղեցին ու Տիգրան Յոննեցիի Ս. Գրիգոր եկեղեցին, ցատունով վայելել Բանգլադէշի ու Սինգապուրի եւ Խարթումի մեր Աստուծոյ տուները: Երբալ Արցախ ու անցնիլ Նոր

Ջուղա ու Ադաբայ: Երբալ Անթիլիասի մայրավանդ ու Ջմանոյի Յայր Կաթողիկէ մայրավանդը ... երբալ մեր ծննդավայրերը՝ Պէյրութ, Այնճար, Դամասկոս ու Հալէպ ու անցնիլ Տէր Ջօրէն, ուր սուրիական վերջին իրադարձութիւններուն ոճազործ ձեռքեր շնորհաբեր զանազան մեր սուրբ մահաբաններուն մասունք-յուշուածները:

Այցելել է Նոր աշխարհ, ուր մենք հայապատիւ աւանդ մէջ կանգնեցուցած ենք եկեղեցի մը՝ Կորնթոսյէն մինչեւ Կարակաս, Ֆիլադելֆիայէն մինչեւ Յոլիվուդ ու Տորոնթօ ... Երկար է շարքը: Հայաստանի անկախացումէն ետք Երեւանի ու Մոսկուայի մեր եկեղեցիները, սաճարները եւ զմայիլ Սուրբ Էջմիածինը, իր նոր ու հին ամակոտ կողողներով, թանգարաններով ու վերանորոգուած քաղաքային մասունքներով: Վերջապէս՝ Պոլսոյ մեր ազգային եկեղեցիներուն կը միանայ Սուրբ Բարսեղի Երուսաղէմ, ուր Տրայր Գոյց կու տայ Սրբոց Յակոբեանց միաբանութեան ունեցած ազգային-եկեղեցական հարստութիւնները:

Եւ հայ առաքելական, եւ հայ կաթողիկէ ու աւետարանական, եւ էջմիածնական կամ անթիլիասական եկեղեցիները, փոփոխի դրուած գեղեցիկ համադրութիւն մը կը կազմեն շնորհ այս ալբոմին էջերուն մէջ:

Նոր տարուան լաւագոյն որդէնուն, այդ օր անմիջապէս տղանեցան ալբոմին օրհնակները: Այս աշխատանքին համար կազմուած յանձնախումբի ժառանգ աստուածաբանութեան ղեկավարութեան շնորհիւ Տրայր Գոյցը կը կազմակերպելու ձեռնարկն ու հիւրասիրութիւնը:

Յայրին իսկ տղերքով. «Այն ուղեւորութիւնները, որոնք այս գիրքին իրագործումն են, ուրիշ մըն է՝ որ կատարեցի, երբ կը յայտարարեի քաղցր երգի ղեկ: Երկրորդ կէտմի մը յարգելը: 1993էն 2013 ձմեռընդեցի համայն աշխարհի տարածքը եւ նկարեցի հայոց եկեղեցիները: Ահա՛ արդիւնքը այդ բոլորին»:

ՅԱՐՈՒՆ ԿԱՐՈՒՆՅԱՆ

Կամիլ Մեն Սանսի Սուրբ Ծանոյան օրատրիայի երեւանյան դրամիերա

Դեկտեմբերի 25-ին «Գոլեր» թատերական կամերային երգչախումբը եւ Յայաստանի թատերական կամերային նվագախումբը կ'ներկայացնեն Կամիլ Մեն Սանսի Սուրբ Ծանոյան օրատրիայի երեւանյան դրամիերան:

Համերգային ծրագրում հանդես կ'գան՝ սոփրանո Իրինա Չախարյանը, ալտ՝ Նարինե Անանիկյանը,

նր, մեցցո-սոփրանո՝ Ելեն Եղիազարյանը, սենոր՝ Լիդիա Ավետիսյանը, բարիտոն՝ Առնոլդ Քոչարյանը, երգեհոն՝ Աննա Բակունցը, սավիթ՝ Սոնա Ենգիբարյանը:

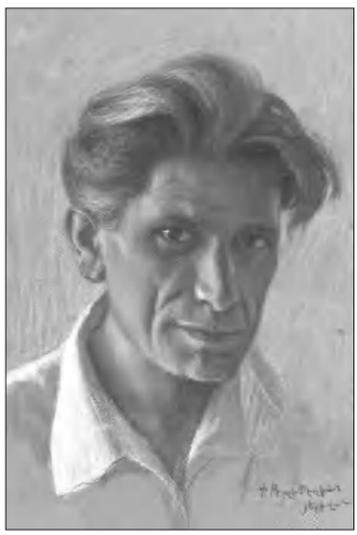
Համերգային ծրագիրը կ'կայանա Կամերային երաժշտության ազգային կենտրոնում:

Մ. Տ.

Փառասոն՝ նվիրված Ռոմանոս Մելիքյանի 130-ամյակին

Դեկտեմբերի 23-ին Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում տեղի կունենա հայ կոմպոզիտորական արվեստի 5-րդ փառասոնի համերգը, որը նվիրված է Ռոմանոս Մելիքյանի 130 եւ Երեւանի Կոմիտասի անվան թատերական կոնսերվատորիայի 90-ամյակներին:

Ծրագրում կ'ինչնան Ռոմանոս Մելիքյանի «Օրորե», «Վայրի ծաղիկ», «Սեւ կափալիկ», «Շիլի-Շիլ ա», «Ես բլբուլ եմ», «Աւանան երգ», «Պսակ-դսակ», «Կլոր դար», «Սիրուն գիտեր», «Դափ դափի դափ», «Շափաղ կուսաս», «Մի լար», «Արտոսիկ», «Ջընկիկ», «Վարդը», «Սիրուն ուռնի» վոկալ ստեղծագործությունները: Համերգային ծեւազրի մեմակատարներն են՝ Արմինե Խաչատրյանը, Արմինե Վարդանյանը, Արսակ Մուրադյանը, Փիրուզ Արզումանյանը, Անուշ Մելիքյանը, Լուիզա Երեմյանը, Կիմ Սարգսյանը:

Հայ կոմպոզիտորական արվեստի փառասոնն անցկացվում է նախագահ Սեթ Սարգսյանի հովանու ներքո: Այն կազմակերպել են մշակութային նախարարությունը, Հայաստանի թատերական երիտասարդական նվագախումբը եւ Հայաստանի կոմպոզիտորների եւ երաժշտագետների միությունը:

Մ. Տ.

Չարենցի տուն-թանգարանը թվայնացնում է ցուցանմուծներն ու բացառիկ նյութերը

Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարանը հաջորդ տարվանից կունենա նոր ձեւավորմամբ թարմացված էլեկտրոնային կայք: Թանգարանի սնօրեն Լիլիթ Հակոբյանի հավաստիացմամբ՝ մշակութային օջախի ղեկավարական charents.am կայքը կ'ներկայանա նոր լուծումներով: «Քանի տարի է՝ չենք թարմացրել մեր կայքը: Պատասխան ենք 2014-ին ներկայացնել նոր դիզայնով: Նախատեսում ենք նաեւ կայքում տեղադրել թանգարանի ցուցանմուծների նկարները, ինչպէս նաեւ մի քանի այլ հետաքրքիր տեղեկություններ»,- «Արմենուրես»-ի թղթակցի հետ զրույցում նշեց Լիլիթ Հակոբյանը:

Բացի կայքը վերածեւավորելուց, թանգարանը նախատեսում է իրականացնել նաեւ մի քանի այլ միջոցառումներ: Ավանդական տնայնակառուցություններ, ցուցահանդեսներ եւ գրքերի շնորհադրույթներ հաջորդ տարի ցած կ'լինեն: 2014-ին կ'արձանակվեն թվայնացվել թանգարանի նմուծները, ինչպէս նաեւ կ'վերականգնվեն մի քանի հազար տարեկան գրքեր: «Թանգարանում ունենք արժեքավոր նյութերով հին ժառանգներ, որոնք հազարավոր տարեկան կ'պահպանուին: Մի ժառանգ կա, որտեղ ձայնագրված է Վիլյամ Սարգսյանի այցը մեր թանգարան եւ նրա նկարները: Այս նյութերը եւս թեթեւ է թվայնացնել»,- հավելեց Հակոբյանը:

Տուն-թանգարանի սնօրենի խոսքով՝ մշակութային օջախի՝ 2013 թվականին նախատեսված բոլոր ծրագրերն իրականացվել են: «Այս տարի իրականացրել ենք 33 միջոցառում, որոնցից 22-ը եղել են ցուցահանդեսներ: Թանգարանը համարվել է 40 նոր նյութերով, որոնք ձեռք են բերվել նվիրատվության միջոցով: Վերականգնվել են 168 գիրք, ինչ-

րից նաեւ 750-ից ավելի առարկաների համար գրվել են նոր գիտական վկայագրեր»,- նշեց Լիլիթ Հակոբյանը:

Հակոբյանի խոսքով՝ այս տարի թանգարանն է այցելել 18 հազար մարդ: Նախորդ տարի՝ Չարենցի հոբելյանի հետ կապված, այցելուների թիվը 1600-ով ավելի է եղել:

Տարվա կարեւոր միջոցառումներից Հակոբյանն առանձնացրեց կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանի հետ հանդիպումները, որն իրականացվել էր «Չարենցը հյուրընկալել է» ցարփ քաղաքակրթական: «Երկու վարեց հենց Մանսուրյանը, եւ մարդիկ ցած գոհ էին եւ հետաքրքիր: Դրանից հետո բացմաթիվ առաջարկներ ստացանք, որդեգրել կ'կրկնենք նույն երկրում: Բացի դրանից, այս տարի 11-րդ անգամ անցկացվեց Չարենցի թոնգիայի ասմունքի հանրաթատերական մրցույթ-փառասոնը, որը եւս հաջողված էր»,- փաստեց տուն-թանգարանի սնօրենը:

Լիլիթ Հակոբյանի համոզմամբ՝ թանգարանն ամեն ինչ անում է այցելուներին մշակութային օջախ բերելու եւ հետաքրքրելու նպատակով: «Ժամանակները փոխվել են, եւ մենք չենք կարող այժմ նախկին մեթոդներով այցելուներին գրավել դեղին թանգարան: Դա մի տեսակ նույնիսկ միամիտ կ'լինի: Մենք այժմ փորձում ենք կիրառել բոլոր միջոցները եւ ֆայլել ժամանակին հանրապետ»,- եզրափակեց Լիլիթ Հակոբյանը:

Խորհրդային Հայաստանի նախարարների խորհրդի 1964թ. փետրվարի 8-ի որոշմամբ հիմնադրվեց Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարանը այնտեղ, որտեղ 1935-1937թթ. աղբյուր էր բանաստեղծը: Մշակութային օջախը բանաստեղծի կյանքը, գրական-մշակութային, հանրային-հասարակական գործունեությունն ուսումնասիրող գիտական կենտրոն է, որտեղ ղեկավարվում են ցուցահանդեսները եւ բանաստեղծի մեծ հասած մատուցներ՝ անձնական իրեր, ձեռագրեր, փաստաթղթեր, գրքեր, լուսանկարներ, այլ նյութեր: Թանգարանի ամենամիջակական հասկանալի հուշարձանն է, որտեղ ամեն ինչ ղեկավարվում է այնպէս, ինչպէս եղել է Չարենցի աղբյուր ժամանակ:

Տայ դասանի շախմատիստներն առաջատար դիրքում են

Արաբական Միացյալ Եմիրություններում ընթացող շախմատի աշխարհի դասանական առաջնությունում Հայաստանը ներկայացնող 28 շախմատիստներից առաջին տեղերը զբաղեցրել են հանդես գալիս Անի Հարությունյանն ու Արամ Հակոբյանը, որոնք 6 հնարավորից վասակել են 5,5-ական միավոր:

կան շախմատի մրցաբաժնում 7-րդ տեղում է: Նա մեկ միավոր է զիջում Ավոնդեր Լիանգին և Ալի-Ռեզա Փիրուզին:

Մինչև 8 արտերաբնական մրցաբաժնում հանդես եկող Ռոբերտ Մուրադյանը 4-րդ հորիզոնականում է զբաղեցնում: Նա նույնպես մեկ միավոր է զիջում առաջատարներին՝ Պրազմանանդային ու Իսիկ Կանին:

Մինչև 18 արտերաբնական մրցաբաժնում Հովհաննես Գաբրիելյանը 6 հնարավորից վասակել է 4,5 միավորով 5-րդ տեղում է: Նա ոչ-ոքի խաղաց Կասթեր Դրոզդովսկու հետ, ադա հաղթեց Ուլի Բաջարանին, իսկ 6-րդ տեղում դարձեց Պրոա Իդանին: Վերջինս 5,5 միավորով առաջատար է: Կարեն Գրիգորյանն ունի 4 միավոր: Նա առաջին անգամ չէր Մեկնարկում տնային 2 հաղթանակներից հետո Կարենը 4 անընդմեջ ոչ-ոքի է ավարտել դարձանակները:

Մինչև 16 արտերաբնական մրցաբաժնում 4,5-ական միավոր են վասակել Տիգրան Հարությունյանն ու Սամուել Պետրոսյանը: Այստեղ առաջատարը Ռուսաստանը ներկայացնող Դավիթ Պառապյանն է, որը լրացուցիչ գործակիցներով գերազանցում է նույնիսկ արդյունք (5-ական) ունեցող յոթ շախմատիստի:

Մինչև 12 արտերաբնական մրցաբաժնի մասնակից Արամ Հակոբյանը 5,5 միավորով Անդրեյ Եսիմովիցիի և Ռոբի Կելիբիլիուի հետ գլխավորում է արդյունակը: Արամը 4-րդ տեղում ոչ-ոքի խաղաց Ամին Տարաբաբեյի հետ, ադա հաղթեց Դանիել Դեակին ու Յի Ժուին:

Առաջատարների խմբում են զբաղվում Մամիկոն Դարիբյանն ու Ռոբերտ Մուրադյանը, որոնք վասակել են 5-ական միավոր: Դարիբյանը մինչև 10 արտերաբնական մրցաբաժնից հետո 4-րդ տեղում է զբաղեցնում: Նա նույնպես մեկ միավոր է զիջում առաջատարներին՝ Պրազմանանդային ու Իսիկ Կանին:

«Բավարիան» նվաճեց բոլոր հնարավոր շիջոսները

Ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի գավաթակիր Սյունիտեմի «Բավարիան» հերթական շիջոսը նվաճեց: Խոսեմ Գվարդիոլայի սաները դարձան աշխարհի ակումբային առաջնության հաղթող՝ եզրափակիչում 2-0 հաշվով հաղթելով Մարկկոյի «Ռաջային»: Ամբողջ հանդիպումն անցավ «Բավարիայի» նկատելի առավելությամբ: Արդեն 7-րդ րոպեին Դանստեն առաջ մղեց «Բավարիային», իսկ 22-րդ րոպեին Ալկանսարան խփեց 2-րդ գնդակը:

«Բավարիան» սացավ նաև «Արդար խաղի» մրցանակը: Թիմի հարձակվող Ֆրանկ Ռիբերին ճանաչվեց մրցաբաժնի լավագույն ֆուտբոլիստ: 2-րդ տեղը գրավեց «Բավարիայի» ավագ Ֆիլիպ Լամը, իսկ եռյակը եզրափակեց «Ռաջայի» հարձակվող Մուհսի Իսմայիլը: Աշխարհի ակումբային առաջնությունում տնային հաղթանակի համար «Բավարիան» 3,65 մլն եվրո դարձեց: Ընթացիկ մրցաբաժնում թիմը 125 մլն եվրո դարձեց: Այդ գումարից 55,05 մլն-ը մյունխենցիները սացել են չեմպիոնների լիգայում հաղթելու համար: Եվս 28,76 մլն եվրո թիմը վասակել է չեմպիոնների լիգայի ընթացիկ խաղարկության 1/8 եզրափակիչ մտնելու համար:

Գերմանիայի չեմպիոնի շիջոսը նվաճելու համար «Բավարիան» դարձեց 25,8 մլն եվրոյով: Գերմանիայի գավաթակրի կոչման համար մյունխենցիները եւս 6,74 մլն եվրո սացան, իսկ ՈւեՖԱ-ի Սուդերգավաթի մրցաբաժնում հաղթելու համար թիմի դարձեցավորը 3 մլն եվրո է: 750 հազար եվրո էլ «Բավարիան» սացել է Գերմանիայի Սուդերգավաթը նվաճելու համար:

Ինչպես տեսնում ենք, «Բավարիան» ընթացիկ մրցաբաժնում նվաճել է բոլոր հնարավոր շիջոսները թե՛ Գերմանիայում, թե՛ միջազգային աստիճանում:

Գյոզայանն ու Դաբյանը փորձաքաջան կանգնեն Բահրեյնում

Ֆուտբոլի Հայաստանի մայրոք առաջնության լավագույն ըմբարկու Նորայր Գյոզայանը մեկնել է Բահրեյն, որտեղ փորձաքաջան կանգնի տեղի «Ալ Մուսաբակ» ակումբում: Նա թիմի կազմում հինգ շախմատի օրը կմասնակցի սուուդական հանդիպմանը: Հիշեցնենք, որ «Իմոլուսի» լուծարումից հետո Գյոզայանը մեկնեց Բելառուս՝ հանդես գալով «Տորպեդո ԲելՍՉ-ում»: Սակայն հայ ֆուտբոլիստին չհաջողվեց ամրադրվել թիմի կազմում:

Ջոկովիչն ու Ուիյանսը լավագույն թենիսիստներն են

Թենիսի միջազգային ֆեդերացիան ամփոփել է մրցաբաժնի-2013-ի արդյունքները: Կանանց թենիսում լավագույնն է ճանաչվել ամերիկացի Սերենա Ուիյանսը, որը գլխավորում է թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակը: Նա 4-րդ անգամ է արժանանում լավագույնի շիջոսին: 3-րդ տեղում անընդմեջ թենիսիստներից ուժեղագույնն է ճանաչվում սերբ Նովակ Ջոկովիչը: Ջոկովիչը տեղում շղամարդկանցից ուժեղագույնը ամերիկացիներ Մայլ և Բոբ Բրայան եղբայրներն են, կանանցից՝ Սառա Էրանին և Ռոբերտա Վինչին:

Մայրաքաղաքի «Կիլիկիա» մարզադաշտում կայացավ ազատ ոճի ըմբարկման հայաստանի առաջնությունը: Զբաղեցրել են 8 կարգերում չեմպիոնի շիջոսը փոփոխեցին հանրապետության սարբեր մարզերի և Երևանի 95 ըմբարկներ:

Ըստ ֆաբային կարգերի հանրապետության չեմպիոններ հռչակվեցին Գարիկ Բարսեղյանը (57 կգ), Նարեկ Սանոյանը (61 կգ), Արթուր Բաղդասարյանը (65 կգ), Դավիթ Ավոյանը (70 կգ), Գրիգոր Գրիգորյանը (74 կգ), Վահե Թամրազյանը (86 կգ), Էդգար Ենոյանը (97 կգ) և Անդրանիկ Գալստյանը (գերեմարտ):

Յուրա Մովսիսյանը լավագույնների թվում է

Ռուսական «R-Sport» կայքի անցկացրած հարցման արդյունքներով, ՀՀ հավաքականի և Մոսկվայի «Մոլոտայի» հարձակվող Յուրա Մովսիսյանը 2-րդն է ճանաչվել առաջնության լավագույն ֆուտբոլիստների մրցույթում: Նա վասակել է 33 միավոր: Մովսիսյանը զիջել է «Չեմպիոն» և ՌԴ հավաքականի կիսապաշտպան Ռոման Շիրկովին, որը 45 միավոր է վասակել: Լավագույն եռյակը եզրափակել է Մոսկվայի «Դինամոյի» և ՌԴ հավաքականի հարձակվող Ալեքսանդր Կոկորինը, որի հաշվին 23 միավոր է գրանցված:

Միսիթարյանը բավարարվեց արձաթե մեդալով

Գրիգոր-Սեակ Միսիթարյանին չհաջողվեց նվաճել Բազիլիայի շախմատի չեմպիոնի շիջոսը՝ բավարարվելով արձաթե մեդալով: Միսիթարյանը 11 հնարավորից վասակեց 8 միավոր: Հայ շախմատիստն անհաջող խաղաց վերջնազժում՝ կրելով 2 անընդմեջ դարձանակներ: Սանտյագո դե Մոնտեիցի և Ամոնի Բարբոսայից: Եվ թեև վերջին տուրում Միսիթարյանը հաղթեց Մախիմո Մաչեդոյին, սակայն դա բավարար չէր առաջատարին հասնելու համար: Չեմպիոն հռչակվեց Ռաֆայել Լեյթանոն, որը վասակեց 9,5 միավոր: Բրոնզե մեդալակիր դարձավ 8 միավոր վասակած Ցեզար Ունեսուբոն:

Դանիելյանն ու Անդրեասյանը առաջատարների թվում են

Էլինա Դանիելյանն ու Ջավեն Անդրեասյանը հաջող են մեկնարկել Գրոնինգենի շախմատի մրցաբաժնում՝ տնային 2-ական հաղթանակ և 14 շախմատիստների հետ գլխավորելով արդյունակը: Ջավենը դարձանակ է մասնակցեց Բենե Բուրգին և Համիլ Արսլանովին, Էլինան հաղթել է Ալեքսանդր Չեռնովսիին և Մարին Սոլիմարովին: 3-րդ տեղում հայ շախմատիստները կմրցեն միմյանց հետ:

Հայաստանի 3-րդ ներկայացուցիչը՝ Տիգրան Սիմոնյանը, մեկնարկում հաղթելով Տյարկ Վոսին, 2-րդ տեղում դարձվեց Էրվին Լ'Ամին:

Լավագույնը հովհաննիսյանի և հայրադեյանի արդյունքն է

Արաբական Միացյալ Եմիրություններում մեկնարկած շախմատի մրցաբաժնի 99 մասնակիցների թվում են Հայաստանը ներկայացնող 7 շախմատիստներ: Կայացած 4 տուրից հետո հայ շախմատիստների լավագույն արդյունքն ունեն Հովիկ Հայրադեյանն ու Ռոբերտ Հովհաննիսյանը, որոնք վասակել են 3-ական միավոր: Ռոբերտը մեկնարկում 3 անընդմեջ հաղթանակ տնային Միսրա Հեյազիմովի, Արդեյանի 2-ական միավոր, Մարկ Բասեմյանը՝ 0,5 միավոր:

Սուրում դարձվեց Բադրուր Ջոբադային: Հենց վերջինս էլ 4 միավորով գլխավորում է արդյունակը: Հայրադեյանը հաղթել է Ռամեզ Սամեդիին և Իրինա Չելյուսկինային, ոչ-ոքի է խաղացել Ջիրվա Սաֆարովի ու Վիորել Յորդանի հետ: Արման Փաշիկյանն ու Լեոն Բաբոյանը վասակել են 2,5-ական միավոր, Վահե Բաղդասարյանն ու Տիգրան Ս. Պետրոսյանն ունեն 2-ական միավոր, Մարկ Բասեմյանը՝ 0,5 միավոր:

Չեմպիոնները որոշվեցին

Մայրաքաղաքի «Կիլիկիա» մարզադաշտում կայացավ ազատ ոճի ըմբարկման հայաստանի առաջնությունը: Զբաղեցրել են 8 կարգերում չեմպիոնի շիջոսը փոփոխեցին հանրապետության սարբեր մարզերի և Երևանի 95 ըմբարկներ:

Ըստ ֆաբային կարգերի հանրապետության չեմպիոններ հռչակվեցին Գարիկ Բարսեղյանը (57 կգ), Նարեկ Սանոյանը (61 կգ), Արթուր Բաղդասարյանը (65 կգ), Դավիթ Ավոյանը (70 կգ), Գրիգոր Գրիգորյանը (74 կգ), Վահե Թամրազյանը (86 կգ), Էդգար Ենոյանը (97 կգ) և Անդրանիկ Գալստյանը (գերեմարտ):

Անանդը հրաժարվում է հավակնորդների մրցաբաժնից

Շախմատի աշխարհի մայրկին չեմպիոն Վիկտոր Կրամնիկովը անհաղթ հայտարարել է, որ հավանաբար չի մասնակցի 2014-ի մարտին կայանալի աշխարհի առաջնության հավակնորդների մրցաբաժնին: Կանոնակարգի համաձայն, հավակնորդների մրցաբաժնի մասնակիցը մեկնարկից 1 ամիս առաջ ղեփ է հայտնի իր հրաժարվելու մասին:

Եթե Անանդը վերջնականապես հաստատի իր հրաժարվելու արդյունքը, ադա նրա փոխարեն կանգնի Մանսիսկովը և հանդես կգա իսրայելցի Ֆաբիանո Կարուանան, որը ներկայումս ՖԻԴԵ-ի դասակարգման ցուցակում 7-րդ տեղում է: Նա շախմատի Գրան մրիի մրցաբաժնում 3-րդ տեղն էր գրավել:

